

Savivaldybių žinios

Nr. 4 (904)

2022 m. balandžio 16 d. Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2022

Balandžio 20 d. Lietuvos savivaldybių asociacijos suvažiavimas Litexpo rūmuose Vilniuje

Savivaldybių merų
patirtis ir mintys 2-13 p.

Roma Garklio foto.

SAVIVALDYBIŲ DARBAI 2021

16-17 p.

ROKIŠKIO RAJONAS „SAVIVALDYBIŲ GEROVĖS INDEKSE 2021“ PAKILO ŠEŠIOMIS VIETOMIS!

20-21 p.

JKVĖPIMO BEIEŠKANT: IŠMANIŲJŲ MIESTŲ VIZIJOS

22-23 p.

MINDAUGAS SINKEVIČIUS: „SVARBIAUSIA, KAD CENTRINĖ VALDŽIA VIETOS SAVIVALDĄ MATYTŲ LYGIAVERČIU PARTNERIU“

„Spręsdami bet kurį klausimą siekiame įrodyti, kad per pastaruosius metus savivaldybės ypatingai užaugo“, – pabrėžia Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) prezidentas, Jonavos rajono meras Mindaugas Sinkevičius, apžvelgdamas asociacijos pastarųjų metų veiklą.

Pastarieji keleri metai Lietuvai, kaip ir visam pasauliui, pateikė ne itin malonių netikėtumų – pandemija, karantinas, į Lietuvą per sieną su Baltarusija bandantys praeiti nelegalai, karo pabėgėliai. Kaip tai atsiliepė Lietuvos savivaldybių asociacijos veiklai?

Nepasakyčiau, kad šie iššūkiai mus išmušė iš vėžių, greičiau atvirkščiai – susitelkėme ir kasdien reagavome į tai, kas vyksta. Kiekviena krizė, ypač pradžioje, savivaldybėms kasdien keldavo vis naujų klausimų, reikėjo rasti daugybę sprendimų čia ir dabar. Tiek pandemija, tiek nelegalių migrantų antplūdis buvo nauja patirtis ir savivaldai, ir centrinei valdžiai – vadovėlio, kaip elgtis, nebuvo. Asociacija įvairiausiuose formatuose dėjo pastangas, kad darbas tarp šių dviejų grandžių būtų kuo sklandesnis.

Vidiniuose susitikimuose ir viešai kėlėme ir aiškinome savivaldybių poziciją įvairiais klausimais ir dažnai į tai būdavo atsižvelgiama, atkreipdavome dėmesį į tuos sprendimus, kurie savarankiškai priimti kai kurių savivaldybių davė teigiamų rezultatų ir galėjo būti taikomi plačiau. Juk mūsų nariai – savivaldybės – buvo abiejų šių krizių priešakinės linijos, būtent joms tekdavo operatyviai priimti ir/arba įgyvendinti pirmuosius sprendimus tuo pačiu užtikrinant gyventojų saugumą ir interesus.

Mano manymu, tiek valdant pandemiją, tiek susidūrus su priešiška hibridine ataka savivaldybės buvo rimtas valstybės ramstis. Tą pripažino tiek aukščiausios šalies vadovai, tiek konkrečių sričių – sveikatos, vidaus reikalų – ministrai. Visi matėme savo savivaldybėse, kaip dirbo žmonės, kai to labiausiai reikėjo – vakarais, savaitgaliais, be pertraukų ir atokvėpio, nebežiūrėdami, kokie darbai jiems priklauso, kokie – ne. Ne vienu atveju sprendimai gimdavo būtent vietoje ir savivalda imdavosi lyderystės, rodydama, kaip kūrybingai galima išspręsti vieną ar kitą klausimą.

Tikiuosi, kad šio darbo įvertinimas bei pripažinimas atspindės ir artimiausiu metu Seime bei Vyriausybėje sprendžiant aktualiausius savivaldai klausimus.

Kokie svarbiausi 2021–2022 m. LSA spęsti klausimai ir kokių rezultatų pavyko pasiekti?

Nuo pereinamojo laikotarpio suteikti pagreitį net keliems svarbiems dalykams, kurie savivaldybėms aktualūs jau ne vienerius metus.

Vienas tokių – valstybinės žemės miestuose perdavimas savivaldybėms patikėjimo teise. Ne viena Vyriausybė yra žadėjusi tai įgyvendinti, tačiau to nepadarė. Dėjome daug pastangų, kad dabartinės Vyriausybės programoje šis tikslas taip pat būtų įrašytas, ir nepalikome atsakingų ministerijų ramybėje tol, kol ledai nepajudėjo. Šiuo metu net dvi ministerijos – Aplinkos ir Žemės ūkio – rengia atitinkamas pataisas. Matome, kad diskusiją dėl žemės vėl bandoma suvelti, susmulkinti ir nukreipti nuo esmės. Žinoma, ne paskutinį vaidmenį šiame procese vaidina

Mindaugas Sinkevičius: „Tiek valdant pandemiją, tiek susidūrus su priešiška hibridine ataka savivaldybės buvo rimtas valstybės ramstis“

Nacionalinės žemės tarnybos interesai. NŽT laikosi įsikibusi savo funkcijų, nors būtent dėl to, kaip dirba ši tarnyba, kasmet netenkame naujų investicijų miestuose ir regionuose, o verslininkai, negalintys metų metais laukti, kol bus tinkamai suplanuota teritorija ar išduoti reikiami leidimai, investicijoms pasirenka kitas šalis.

Vertiname aplinkos ministro Simono Gentvilo poziciją ir pastangas, kurias jis deda, kad savivaldybės pagaliau galėtų valdyti valstybinę žemę miestuose, daug greičiau priimti verslui ir bendruomenėms reikalingus sprendimus, planuoti savo teritorijas taip, kad jos būtų patrauklios investuotojams, o taip pat – kad jose būtų galima plėtoti kokybiškesnes viešąsias paslaugas.

Kita savivaldybės svarbi sritis yra galimybės lanksčiau skolintis investiciniams projektams, ypač ateinant naujosios ES finansinės perspektyvos bei Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondo (RRF) lėšoms, kurias savivalda galėtų investuoti į ilgalaikius teigiamus pokyčius regionuose, mažinant jų atskirtį, didinant konkurencingumą ir gyvenimo kokybę. Tačiau tokiems projektams ko-finansuoti savivaldybės turi prisidėti ir savo savarankiškais lėšomis. ES valstybėse yra visiškai normalu tokias lėšas savivaldybėms skolintis, tačiau Lietuvoje skolinimasis yra apribotas bene griežčiausiais kriterijais visoje bendrijoje.

Šia tema daug kalbėjomės ir įtikinėjome prezidentą Gitaną Nausėdą, kuris regionams savo darbotvarkėje skiria iš tiesų didelį dėmesį. Prezidentas išgirdo mūsų poziciją bei argumentus ir praeitų metų pabaigoje inicijavo Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo pataisas, kurios šiuo metu jau patiktos Seimui.

Rezultatų davė ir LSA darbas su Vyriausybe Dvišalėje komisijoje. Po ilgų diskusijų, Vyriausybė šiuo metu taip pat rengia minėto įstatymo pataisas, kurių tikslas – didesnės galimybės savivaldybėms skolintis investiciniams projektams. Raginsime kuo greičiau pateikti šias pataisas Seimui, kuriam taip pat teiksime savo argumentus, kad įstatymas pagaliau atvertų galimybes vietos savivaldai investiciniais projektais prisidėti prie Lietuvos regionų stiprinimo ir plėtos.

Vienas svarbesnių klausimų, rūpimų esamiems merams ir planuojantiems jais tapti, yra merų rinkimai. Nors iki savivaldybių tarybų rinkimų liko mažiau nei metai, bet iki šiol neaišku, ar išliks tiesioginiai merų rinkimai, kokios bus jų funkcijos. Kaip sekasi bendradarbiauti su Seimu, randant optimaliausią sprendimą? Kokia LSA nuomonė dėl merų rinkimų ir funkcijų?

Tik prasidėjus diskusijoms dėl tiesioginių merų rinkimų po Konstitucinio teismo sprendimo, LSA nuomonė buvo ir išliko ta pati – meras turi būti savivaldybės vadovas, galintis priimti svarbiausius sprendimus ir nebūti politinių žaidimų įkaitu. Pasisakėme už status quo, tai yra – už įtvirtinimą iki šiol galiojusios sistemos, kuri puikiai veikė septynerius metus ir kuria žmonės pasitikėjo.

Seimas, rodos, nuėjo kiek kitu keliu. Išgirdus savivaldybių nuogastavimus dėl potencialaus konflikto tarp tarybos pirmininko ir mero, šiuo metu svarstomas variantas, kad meras, nors ir nebūdamas savivaldybės tarybos nariu, ir toliau galėtų pirmininkauti tarybos posėdžiams, rengti tarybos darbotvarkę ir pasirašyti jos sprendimus, taip pat – turėti veto teisę.

Nežinau, kam parankus būtų meras, neturintis pakankamai įgaliojimų ir priklausomas nuo įvairių politinių koalicijų, tačiau esu tikras, kad ne rinkėjams. Dabar svarbiausia, kad balsavimas dėl Konstitucijos keitimo Seime įvyktų kuo greičiau ir iš karto kitais įstatymais būtų reglamentuotas mero statusas.

Įvairių minčių sukelia ir prasidedančios švietimo ir sveikatos apsaugos įstaigų tinklų pertvarkos. Kokia LSA pozicija? Kaip tos pertvarkos deri su regionine politika?

Kol abi pertvarkos buvo dar tik rengiamos, nė vienas svarbesnis pasitarimas neapsiedavo be mūsų teikiamų siūlymų ir argumentų. Šiuo metu jos abi jau yra įgyvendinamos. Tačiau turėkime galvoje, kad nuo tada, kai pokyčiai dar tik buvo planuojami, daug kas pasikeitė, todėl, LSA nuomone, šių reformų įgyvendinimą reikėtų peržiūrėti, „adaptuojant“ jas prie naujosios realybės.

Pavyzdžiui, kalbant apie sveikatos reformą, nuo pat pradžių laikėmės pozicijos, kad pertvarka turi būti vykdoma atsižvelgiant į konkrečios savivaldybės situaciją ir galimybes, o ne nuleista „iš viršaus“ pagal sausus statistinius kriterijus. Juk jei savivaldybė, įvertinusi teikiamų paslaugų kiekį, poreikį, medicinos darbuotojų skaičių ir kitus dalykus, mato, kad ligoninė gali veikti ir toliau, kodėl ji negalėtų savarankiškai priimti tokio sprendimo nesibaimindama Sveikatos apsaugos ministerijos ultimatumo neskirti papildomo finansavimo? Juo labiau, kad nėra iki galo išspręsti nei mobiliųjų paslaugų, nei pavėžėjimo klausimai, kurie gyventojams užtikrintų paslaugų prieinamumą. Regioninė politika šiame kontekste vėl kuriama ministerijos, o ne vietos sprendimais.

Šie vis dar neatsakyti klausimai tapo dar aktualesni dabar, kai iki šiol nesame gavę visų reikiamų sveikatos paslaugų, kurių teikimas buvo gerokai pristabdytas dėl pandemijos ribojimų, ir kai priimame karo pabėgėlius iš Ukrainos, kuriems esame įsipareigoję suteikti tokią pat sveiktos priežiūrą kaip ir savo piliečiams. Todėl galbūt kol kas neturėtume pulti uždarinėti gerai veikiančių ligoninių, o kaip tik – stiprinti jose teikiamas paslaugas ir taip atliepti išaugusį poreikį bent jau tol, kol situacija stabilizuosis? Prieš imdamiesi sprendimų uždaryti kai kurias ligonines, turime aiškiai žinoti, kaip gyventojai iš atokesnių vietovių galės pasiekti daug tolimesnes gydymo įstaigas ir kaip šios įstaigos galės teikti dar daugiau paslaugų nei dabar?

Lygiai taip pat galėtume permąstyti mokyklų tinklo pertvarkos kriterijus atsižvelgdami į tai, kad į jas priimame vaikus iš Ukrainos. Tinklo pertvarka reikalinga, jei ji užtikrins kokybiškesnį ugdymą, tačiau negalime

ignoruoti ir naujų iššūkių, kuriuos mums kelia dabartinė situacija.

Investicijos į švietimo infrastruktūrą, jos turinį bei kompetencijų ugdymą yra būtinos, ypač kai stiprinamas pačios mokyklos savarankiškumas ir galimybės priimti sprendimus atsižvelgiant į individualius vietos poreikius. Tačiau „Tūkstantmečio mokyklų“ programa yra skirta tik daliai mokyklų, tad turime nepamiršti ir likusių švietimo įstaigų bei nedidinti ugdymo netolygumų regionuose. Geriau siekime, kad šios programos pagrindu sukurta pridėtine verte galėtų pasinaudoti ir joje nedalyvaujančių mokyklų moksleiviai. Ieškokime būdų, kad ir jiems taptų prieinamos naujosios laboratorijos, sporto patalpos ar neformaliojo ugdymo veiklos.

Kaip apibūdintumėte susiklosčiusius LSA ir Seimo, Vyriausybės, ministerijų santykius. Kas šiuose santykiuose jums kelia didžiausią nerimą ir kuo galite pasidžiaugti?

LSA dirba su tuo Seimu, kurį išrenka Lietuvos piliečiai, ir su ta Vyriausybe, kurią suformuoja išrinkti politikai. Mums svarbiausia, kad vietos savivalda būtų matoma kaip lygiavertis partneris, kuris siekia tokio pat tikslo kaip ir centrinė valdžia – gyventojų gerovės ir stiprios, klestinčios valstybės. Džiaugiamės tuo, kad ši Vyriausybė savo programoje yra įsirašiusi daug mums svarbių tikslų, tai – ir savivaldybių finansinio savarankiškumo stiprinimas, ir valstybinės žemės perdavimo klausimas, ir regionų plėtra. Tačiau svarbiausia, žinoma, ne įrašai, o veiksmai, būtent pagal juos vertiname politikų darbą.

Konstruktiviai dirbame tiek su premjere Ingrida Šimonyte, tiek su dauguma jos kabineto ministrų – tai ypač sutvirtino bendras darbas valdant pastarųjų metų krizes. Seime taip pat dirbame su politikais, suprantančiais, kad stipri ir savarankiška vietos valdžia yra svarbus veiksnys to, kaip veiks visos valstybės mechanizmas. Dirbame ir su tais, kurie turi kitokią nuomonę, tai – ne visuomet lengva, tačiau būtina proceso dalis.

Sprendžiant bet kurį klausimą siekiame įrodyti, kad per pastaruosius metus savivaldybės ypatingai užaugo. Tai atspindi ir didelis jų indėlis Lietuvai visais įmanomais būdais padedant Ukrainai ir priimant pas save jos piliečius. 2020 metais prezidento G. Nausėdos inicijuotame Regionų forume visos politinės partijos pasirašė memorandumą, įsipareigodamos stiprinti savivaldos savarankiškumą. Dabar yra pats tinkamiausias metas šiuos įsipareigojimus vykdyti, juo labiau, kad savivaldybės per šiuos kelis neramius ir sudėtingus metus įrodė, kad yra verta pasitikėjimo.

Iki savivaldybių tarybų rinkimų liko mažiau negu metai, ar tai turi įtakos LSA veiklai ir ko palinkėtumėte savo kolegoms, savivaldybių tarybos nariams?

Rinkimai neretai įneša daugiau triukšmo, daugėja lengva ranka dalinamų pažadų ir erdvės manipuliacijoms. Mūsų tikslas yra užtikrinti, kad šiame triukšme pagrindiniai LSA tikslai – savivaldos savarankiškumas ir tolygi regionų plėtra – nepasimestų. Rinkiminiu laikotarpiu didėjančią politinį entuziazmą siekiame paversti konkrečių įsipareigojimų vykdymu, o ne naujų lozungų kūrimu.

Kolegoms, kandidatuojančioms į savivaldybių vadovų ir tarybų narių postus, šis laikotarpis yra gera proga inicijuoti diskusijas apie tai, kaip stiprinti vietos savivaldą, teikti konkrečius siūlymus ir būdus to pasiekti. Iš patirties galiu pasakyti, kad turint aiškią savo viziją, kokią savivaldybę norime matyti, kokias galimybes suteikti jos gyventojams ir bendruomenėms artimiausiais metais, dirbti kasdienius darbus yra daug įdomiau.

Dėkojame už pokalbį.

Kalbino Indrė Viliūnienė, Justė Brigė

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios“
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT-11347 Vilnius,
el. p. info@savzinios.lt, interneto svetainė www.savzinios.lt
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Girklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios leva Cataldo, cataldoieva@gmail.com

Spausdina UAB Lietuvos ryto spaustuvė
Gedimino pr. 12A, LT-01103 Vilnius
Tiražas 2000 egz.
ISSN 1392–2467

Mūsų partneriai
STRUCTUM
Mano Kraštas

LAZDIJŲ MERĖ AUSMA MIŠKINIENĖ: PERMAINOS AKIVAIZDŽIOS

„Nuo pat pirmųjų dienų jaučiu ne tik didžiulį įvertinimą, bet ir atsakomybę bei įpareigojimą. Būtent tai suteikia motyvacijos ir drąsos sunkiausiais momentais kantriai ir nuosekliai eiti link pagrindinių tikslų, nuolat klausytis ir išgirsti rajono gyventojų lūkesčius ir dėl jų dirbti“, – tiesioginių mero rinkimų svarbą pabrėžia Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidentė, Lazdijų rajono merė Ausma Miškinienė.

Gerbiama mere, iki kadencijos pabaigos liko vieneri metai. Per susitikimus su gyventojais kuo galėsite pasidžiaugti ir kaip sekėsi įgyvendinti tikslus, kurių vedama nusprendėte būti Lazdijų rajono mere?

Šiai savivaldos kadencijai tekęs laikotarpis dėl pandemijos, ekstremalių situacijų buvo išskirtinai sunkus visoms Lietuvos savivaldybėms ir visomis prasmėmis. Tačiau sugebėjome koncentruotis ir ties rajono gyventojų ilgai lauktų problemų sprendimu. Džiaugiuosi, kad rajone pagaliau įsibėgėjo kelių atnaujinimo, vandens kokybės gerinimo, gatvių bei gyventojams svarbių erdvių apšvietimo problemų sprendimai. Daug dėmesio skyrėme socialinei sričiai, turizmo ir smulkaus verslo skatinimui. Svarbius darbus atlikome švietimo srityje. Nuo pat kadencijos pradžios sakiau, kad tai yra labiausiai atsiperkanti investicija, dėl kurios verta pasistengti. Finansinės paramos sulaukė rajono parapijos. Jos yra mūsų tikėjimo, vilties ir ramybės uostas. Taip pat džiaugiamės laimėtų projektų bei pritrauktų investicijų gausa. Jų vertė – milijoninė, o permainos – akivaizdžios. Lazdijų rajono žmonės tai įvertina ir džiaugiasi.

Pasiėnyje įsikūrusi ir su dviem valstybėmis besiribojanti Lazdijų rajono savivaldybė, yra gausiai lankoma turistų. Ką žada šių metų kelionių sezonas?

Be abejo, džiaugiamės mus lankančių turistų gausa. Siekiame, kad Lazdijų kraštas būtų patrauklus ne tik vietos gyventojams, bet ir atvykstantiems į svečius. Po rekonstrukcijos duris atvėrė Motiejaus Gustaičio memorialinis namas-muziejus su jame įrengta modernia ekspozicijų erdve. Rekonstruavome istorinę sovietmečio represinių struktūrų pastatą ir jame įkūrėme analogų Lietuvoje neturinį Laisvės kovų muziejų su interaktyviomis instaliacijomis. Turistų laukia ir atnaujintas šviesos ir muzikos fontanas Ančios ežere ir trys pontoniniai tiltai Veisiejuose, taip pat du nauji tiltai Meteliuose. Keliautojus gali sudominti ir naujas turistinis maršrutas bei prikelti naujam gyvenimui Veisiejų miesto parko pėsčiųjų ir dviračių takai. Mūsų krašto Prelomciškės ir Paveisininkų piliakalnių atveriami turistams naujame turizmo maršrute „JOTVA“, skirtame Lietuvos–Lenkijos pasienio funkciniai zonos sukurti ir naujų turizmo paslaugų teikimui stiprinti. Turistai taip pat yra pamėgę ir aktyviai keliauja per rajoną einančiu Šv. Jokūbo piligrimų keliu bei Kalniškės mūšio pažintiniu taku. Nuosekliai

Turistų laukia atnaujintas šviesos ir muzikos fontanas Ančios ežere Veisiejuose.

dirbame, kad Lazdijų krašte būtų ne tik patogiu gyventi, bet ir keliauti, apsistoti svečiui, kurie Dzūkijoje nuo seno svetingai sutinkami.

Kad ir kiek bekalbėtume apie lygias teises ir galimybes, moterų merių Lietuvoje ne tiek daug. Jūsų manymu, kodėl taip atsitinka?

Tikrai taip. Iš 60 savivaldybių tik 4 šiuo metu vadovauja moterys. Ir visai ne dėl to, kad Lietuvoje nėra gabių, sumanių, stiprių moterų, galinčių užimti mero pareigas. Tiesiog tai labai daug atsakomybės ir laiko reikalaujantis darbas. Laisvalaikio ir laiko artimiesiems, pomėgiams dažniausiai tiesiog nelieta. Visa tai žinant, reikia tikrai daug drąsos, stiprybės, pasiryžimo, pagaliau pasitikėjimo – savimi ir tais, dėl kurių renkiesi dalyvauti mero rinkimuose ir pasiryžti dirbti neskaiciuojant darbo valandų.

Dirbdama mere pajutote kokius atsirandančius ypatumus vien todėl, kad esate moteris?

Moteriai lyderei Lietuvoje tikrai nelengva. Tačiau dabartiniame etape, kai Lietuvą purto COVID-19 pandemija, ekstremali situacija dėl nelegalių migrantų, o dabar – dar ir karo Ukrainoje pasekmės, kai priimant sprendimus reikia ypatingo atidumo, empatijos, toms savivaldybėms, kurioms vadovauja moterys, turbūt tikrai yra ramiau.

Pastaruoju metu apie mero pareigas ir funkcijas sukasi įvairių kalbų. Reikalingi ar ne pokyčiai šioje srityje?

Bendraudama su savo rajono gyventojais suprantu, kad jų manymu, meras gali labai daug. Beveik viską. Taip nėra, o padėti kuo labiau ir kuo greičiau norisi. Juk natūralu, kad pelnius žmonių pasitikėjimą, norisi turėti ir galimybes tą pasitikėjimą pateisinti. Meras negali tapti tiesiog reprezentacinė figūra, ką pastaruoju metu siūlo centrinė valdžia.

Viena pažangiausių, moderniausių SIA „Global BOD Group“ bendrovė „SoliTek“ Grikapalyje investavo daugiau kaip 3,8 mln. eurų į analogų Lietuvoje neturinčių saulės elektrinę.

Mūsų krašto Prelomciškės ir Paveisininkų piliakalniai atveriami turistams naujame turizmo maršrute „JOTVA“, skirtame Lietuvos–Lenkijos pasienio funkciniai zonos sukurti ir naujų turizmo paslaugų teikimui stiprinti.

Dalis šalies merų, tarp jų ir Jūs, pakeitėte partiją. Kokios naujos partijos nuostatos Jums suteikia pasitikėjimo, kad tai padės kurti šalies gerovę?

Pasitikiu tais žmonėmis, su kuriais pradėjau eiti politikės keliu, su jais ne vienus metus ėjau ir su jais einu ir ketinu eiti ateityje. Taip, aš pakeičiau partiją, bet likau dirbti su žmonėmis ir komanda, kuria tikiu, kurios svarbi dalis jaučiuosi. Aš niekada nebijojau atsakomybės ir iššūkių. Matydama, su kokiais politiniais, socialiniais iššūkiais susiduriame pastaraisiais metais, atkakliai dirbau rajono ir Lietuvos labui, nebuvau stebėtoja. Nebūsiu tokia ir ateityje.

Neseniai rajono taryba patvirtino 2022 metų biudžetą. Kokias veiklos galimybes jis suteikia? Kokius projektus šiemet įgyvendinsite?

2022 metų Lazdijų rajono biudžetas yra 2,4 mln. didesnis nei praėjusiais metais ir Lazdijų rajono savivaldybei yra didžiausias, koks yra kada nors buvęs – 33,2 mln. eurų. Daugiausia lėšų jame numatėme švietimo ir sporto plėtojimui, infrastruktūrai, teritorijų planavimui ir aplinkos kokybės gerinimui, investicijoms, jaunimo renginiams bei veikloms, kultūrai ir turizmui, sunkiausiai gyvenančių rajono žmonių paramai. Gyventojams, keliaujantiems vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais, biudžete skyrėme lėšų jų kelionėms visiškai kompensuoti. Rajono gimnazistams nuo rugsėjo pirmosios savivaldybė iš dalies kompensuos lėšas, skirtas vairavimo pažymėjimas įsigyti. Ženkli suma skirta sveikatos priežiūros įstaigoms, kurių steigėjas yra savivaldybė – medicininei ir kompiuterinei įrangai įsigyti, sveikos gyvensenos veikloms rajone skatinti. Nepamiršome rajono bendruomenių – lėšos numatytos jų veikloms ir projektams, Trečiojo amžiaus universitetą lankančių senjorų užsiėmimas finansuoti.

Stengiamės, kad rajone gyventojai jaustųsi patogiai, kad sprendimai būtų argumentuoti, kad skaidriai ir teisingai būtų išleistas kiekvienas biudžeto euras.

Esate LSA viceprezidentė, kokie, Jūsų manymu, aktualiausi asociacijos sprendžiami klausimai ir kaip sekasi pasiekti norimų tikslų?

LSA, mano manymu, yra pats stipriausias, konstruktyviausias ir patikimiausias socialinis partneris LRV, LRS ir visoms įstaigoms bei organizacijoms, kurios dirba žmonių labui. LSA svarbūs visi klausimai ir sprendimai, kurie susiję su savivaldybėmis ir joje gyvenančiais žmonėmis. Mano manymu, dabar aktualiausi

COVID-19 ir karo Ukrainoje nulemti ekonominiai ir socialiniai iššūkiai, sveikatos ir švietimo sričių klausimai bei numatomos reformos.

Artėja LSA suvažiavimas, kokiais šios kadencijos darbais galite pasidžiaugti?

Nedaugžodžiausiu. Svarbiausias komandinio LSA vadovų, administracijos ir visų merų pasiekimas – stiprėjantis pasitikėjimas savivaldybėmis. Dėka to, savivaldybės vis labiau girdimos, pamažu sprendžiasi įsisenėjusios problemos.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Danguolė Barauskienė

Merė Ausma Miškinienė: šiai savivaldos kadencijai tekęs laikotarpis dėl ekstremalių situacijų buvo išskirtinai sunkus visoms Lietuvos savivaldybėms.

GYVENIME BŪNA NERAŠYTŲ KLAUSIMŲ IR ATSAKYMŲ

Meras Povilas Žagunis (dešinėje) su komanda šalia savivaldybės pasodino magnolija. Augalų padovanojo Beržoto dendrologinio parko savininkas profesorius Stasys Juknevičius. Tikimasi, kad augalas sėkmingai prisigis ir, puošdamas aplinką, džiugins savivaldybėje apsilankančius žmones.

Baigiate antrąjį darbo meru dešimtmetį? Koks buvo sutikimo būti rajono meru motyvas?

Taip, meru dirbu nuo 2004 metų lapkričio 15 dienos. Ir man pačiam gan dažnai tas klausimas kyla, dažnai mintimis grįžtu prie to lemiamo lapkričio 14 dienos apsisprendimo momento. Manau, nulėmė tai, kad buvo susiformavusi vienminčių komanda, kurią sudarė prieš tai meru dirbusio Alfredo Pekeliūno žmonės ir tuomet dar silpnai girdimos Valstiečių partijos atstovai. Tie žmonės ir pasiūlė man dirbti meru. Ir koalicijos partneriai – socialdemokratai, su kuriais ir dabar sėkmingai darbuojamės koalicijoje, ragino sutikti. Prisimenu, kad man tada buvo labai sunku ištarti tą žodį: sutinku. Tačiau tą žodį ištariau. Tuomet juk meras buvo skiriamas partijų susitarimu.

Kodėl dvejojote?

Turėjau mėgstamą ir geriau apmokamą darbą. Ir dabar gana dažnai galvoju, ar tada priėmiau patį teisingiausią sprendimą. Dirbant meru nebuvo nė vienos lengvos dienos. Nebuvo nė vieno laikotarpio, kad būčiau galėjęs pasakyti: komanda dirba, o man niekas nerūpi. Iš pradžių buvo nemenkos finansinės problemos, paskui atsirado ES parama, norėjosi kiek įmanoma protingiau ir tikslingiau panaudoti paramos lėšas. Ir kasdieninis gyvenimas. Į savivaldybę suplaukia labai daug informacijos pačiais įvairiausiais klausimais. Beveik kasdien tenka spręsti įvairias problemas. Kad ir paskutiniai metai. Ir pandemija, ir kitos problemos. Nejmanoma nesijaudinti, todėl ir kyla mintys, ar tada padariau patį teisingiausią sprendimą.

O kokie patys ryškiausi iššūkiai, kuriuos teko įveikti dirbant meru?

Be abejo, pirmasis iššūkis buvo darbo meru pradžia. Nuo ko pradėti? Nors prieš tai buvau rajono tarybos nariu, bet pradėjęs dirbti meru susidūriau su daugybę įvairiausių neaiškumų. Nepakankamai aiški švietimo sistema, socialinės ir ūkinės problemos. Prieš tave atsiveria

visas rajono gyvenimas. Ir nėra kada mokytis. Vieną dieną tave paskiria meru, o kitą dieną atėjęs į darbą jau turi duoti atsakymą į aktualiausius klausimus. Tačiau, manau, kad nėra tokio žmogaus, kuris pradėjęs eiti mero pareigas galėtų drąsiai pasakyti, kad jis yra meras. Jis yra tik žmogus, išrinktas mero tarnystei. Meru tampama po tam tikro laiko, kai pažįsti žmones, bendruomenes, savivaldybės teritoriją, kai jauti gyventojų emocijas.

Pagal savo kriterijus, kada Jūs tapote meru?

Apie porą metų treniravausi. Nelabai tikiu fenomenu, kai po poros darbo mėnesių žmogus pareiškia: aš jau meras.

Kad suradote kelią į rajono gyventojų širdis, rodo tiesioginiai mero rinkimai. Kaip pavyko sukurti tokius santykius?

Manau, kad tokių žmonių, kurie surado kelią į savo miesto ar rajono gyventojų širdis, Lietuvoje yra ne mažiau kaip šešiasdešimt. Kitaip negali būti, nes Lietuvoje nebuvo tokio atvejo, kad merų rinkimuose dalyvautų vienas kandidatas. Visada ir visose savivaldybėse pretenduojančių į mero pareigas būna nemažas būrelis.

Sunku nupasakoti, kaip surandi tą kelią. Tai kasdienis darbas, kasdienis buvimas, kasdienės diskusijos ir pokalbiai. Manau, svarbus vaidmuo tenka ir tarpusavio supratimui. Man gali atrodyti, kad sumažčiau patį geriausią ir teisingiausią kažkokio klausimo sprendimo būdą, bet tas, kuris kitoje pusėje klausio, galbūt galvos, kad tai, ką siūlau, nėra pats geriausias būdas. Manau, kontaktas su žmonėmis yra vienas svarbiausių sėkmingos mero veiklos dalykų.

Be to, merui labai svarbu palaikyti ryšį ir su savivaldybės verslu, įvairiomis su savivalda ryšių turinčiomis institucijomis.

Kas svarbiau merui: klausyti ir gebėti girdėti, ką sako kiti, ar turėti savo tvirtą nuomonę ir gebėti išgauti jai pritarimą?

Nėra tokios teorijos, kuri leistų pritaikyti tik vieną iš pasakytų atvejų. Tvirta nuomonė privaloma, diskusija – taip pat. Kiekvienas atvejis būna skirtingas.

Yra įstrigęs prieš kurį laiką Jūsų apgailestavimas, kad pandemija sutrukdė bendravimą su žmonėmis. Tada sakėte, kad iki pandemijos važiuodamas keliu ir kieme pamatęs žmogų, sustodavote ir užėjęs į kiemą pasikalbėdavote. Kuo svarbus toks neformalus bendravimas?

Išties tokiu susitikimu problemų neišsprendi, nesurandi racionalaus atsakymo į rūpimą klausimą, bet pasiteirauji žmogaus, kokia situacija jo seniūnijoje, jo kaime, kaip jam sekasi, kokie sunkumai jam kyla. Kartais pagalvoju, gal be reikalo sustojau, nes sutrukdžiau žmogų, bet man tie susitikimai yra labai svarbūs. Visada kažką sužinau, daugiau pažįstu bendrą rajono aplinką. Išties tokie susitikimai yra vienas iš mano darbo metodų.

Tačiau tikriausiai yra žmonių, kurie į mero kabinetą ateina su savo problemomis, tikėdamiesi, kad meras suras sprendimą? O gal daugiau žmonių ateina pas merą pasidžiaugti gerais pokyčiais?

Nepasakyčiau, kad daug žmonių ateina pasidžiaugti. Pasitaiko vienas kitas, bet tokių atvejų nedaug. Daugiausia žmonių ateina vedini problemų. Nors pastaraisiais metais stengiuosi žmones ne kabinete priimti, bet nuvažiuoti pas juos ir vietoje pasižiūrėti, su kokia problema jie susiduria. Man paprasčiau nuvažiuoti pas žmones, nes man skirta transporto priemonė, kuria galiu naudotis. O daugeliui žmonių šiais laikais, ypač mūsų kaimiškame rajone, atvažiuoti iki savivaldybės yra gana keblu. Ne visi žmonės turi savo transportą, visuomeninis transportas irgi nėra labai patogus.

Kokiais klausimais, priklausančiais nuo savivaldybės ar nuo bendros šalies teisinės bazės priklausančiais klausimais žmonės dažniausiai kreipiasi?

„Baigiantis kadencijai vis dažniau pamąstau apie nuveiktus darbus, susitikimus. Ir kiekvienais metais randu darbų, kuriais džiaugiuosi, randu tokių, kurių nepavyko įgyvendinti. Atmintyje yra labai daug ir visokiausių prisiminimų, susijusių su mero pareigomis“, – sako Panevėžio rajono meras Povilas Žagūnis „Auksinės krivulės“ riteris. Rajono politiniame gyvenime dalyvauja nuo 1990 metų. Tada jis buvo išrinktas į rajono tarybą ir joje dirbo iki kadencijos pabaigos 1995 metų. Nuo 2003 metų per kiekvienus savivaldybės rinkimus išrenkamas į tarybą. Rajono meru dirba nuo 2004 metų lapkričio 15 d.

Dažniausiai žmonės kreipiasi tais klausimais, kurie bendroje šalies teisinėje bazėje nėra sprendžiami ir reikia paieškoti tų problemų sprendimo būdų. Kai klausimas paprastas, jį išsprendžia savivaldybės administracija ir administracijos skyriai. Tačiau būna atvejų, kai žmogus sako: man taip patarė daryti, bet esamos galimybės taip padaryti neleidžia. Tada klausimą neretai tenka analizuoti rajono tarybos posėdyje ir kažką pakeisti tarybos sprendimu. Gyvenime būna nerašytų klausimų ir atsakymų.

Paminėję rajono tarybą. Per Jūsų darbo meru metus pasikeitė ne taip mažai tarybų. Be susitarimo su taryba merui būtų labai sunku dirbti.

Taip, visus sprendimus priima tik tarybos dauguma. Pagal galiojančią teisės bazę taryba yra aukščiausia savivaldybės institucija. Džiaugiuosi, kad man sekasi dirbti tiek su tarybos dauguma, tiek su esančiais pozicijoje tarybos nariais. Su visais tariausi, kaip geriau išspręsti vieną ar kitą klausimą, visada įsiklausau į kiekvieno tarybos nario nuomonę, pasiūlymus. Gera tarybos narių nuomonė niekada neatmetama, nepaisant, ar tą nuomonę pareiškė pozicijos, ar opozicijos narys.

Kalbant apie mero instituciją, atsirado siūlymas leisti į mero pareigas kandidatuoti 18-mečiams. Ką manote apie tokį siūlymą?

Patirtis gerai, bet jaunystės energija, supratimas ir mąstymas labai svarbūs dalykais. Esu už jaunimą, už jo įžvalgas, gebėjimą globaliau pažvelgti į sprendžiamas problemas.

Žinoma, aštuoniolikmečiui gal ir per sunku būtų spręsti kai kuriuos savivaldybės klausimus. Mero pareigos – labai plati veiklos sfera. Ir nėra tokios dienos, kad nebūtų kažko naujo. Daugeliui klausimų reikalinga gyvenimiška patirtis. Ir išsilavinimas reikalingas, o aštuoniolikmetis bus baigęs tik gimnaziją. Tokio amžiaus žmogus neturi net vienai profesijai reikalingo išsilavinimo. Manau, negarbinga būtų, jei meru dirbtų aukštojo išsilavinimo neturintis žmogus. Gal reikėtų amžiaus cenzą kiek padidinti, suteikiant galimybę kandidatuoti į mero pareigas sulaukus bent 25 metų.

Tačiau pastaruoju metu apie merų rinkimus ir funkcijas niekas ir nekalba, nes yra kur kas svarbesnių reikalų. Viskas priklauso nuo Seimo ir Vyriausybės. Gali būti ir toks variantas, kuriam mes beveik ir pritariame – palikti ankstesnę merų rinkimų tvarką ir dabartines funkcijas. Tam pritaria ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Įvertinus esamą padėtį, manau, tai būtų geriausias sprendimas. Manau, tai dabar yra pakankamai geras modelis.

Jūs meru rinko ir koaliciją sudarančios partijos, ir tiesiogiai gyventojai, kurioje pozicijoje daugiau privalumų?

Labai paprastas atsakymas. Ir tada, kai mane meru rinko partijos, buvau pasakęs, kad, jei mane būtų tiesiogiai išrinkę rajono gyventojai, visai kitaip jausčiausi. Dvi kadencijas, kai buvau išrinktas tiesioginiuose rinkimuose, jaučiausi visai kitaip, negu tada, kai buvau renkamas partijų susitarimu. O svarbiausia, kad yra ir linksmasis tiesioginių mero rinkimų momentas – kai susitinki žmogų, jis sako: „Mere, aš už jus balsavau.“ Dabar tokių priskaičiuoju daugiau, negu per rinkimus už mane buvo balsavusių žmonių. Nesutikau nė vieno, kuris pasakytų: „Aš už tave nebalsavau ir pasitrauk man iš akių.“

Esate pasakęs, kad Jums svarbiausia partija yra rajono gyvenimas ir čia gyvenančių žmonių gerovė.

Tikrai taip, man svarbiausia politinė partija yra rajono gyvenimas ir rajono žmonės. Politinės partijos didesnį vaidmenį atlieka valstybės valdymo struktūroje. Seimas yra politikavimas, savivaldybė – realus gyvenimas. Tad savivaldybės lygmeniu partijos vaidmuo yra visiškai kitoks negu Seime.

Kiekvieni rinkimai – tai ir naujų tikslų numatymas. Ar visada pavyksta tuos tikslus įgyvendinti?

Rinkimai yra atskaitos taškas, tad jiems rengdamasis apsidairai aplinkui. Įvertini, kas padaryta iki rinkimų, ir ką reikėtų padaryti po rinkimų. Be abejo, susitikimuose su žmonėmis reikia pasakyti ir ko nepavyko padaryti. Tikriausiai niekada ir niekam nepavyksta padaryti visko, ką norėjosi padaryti, nes visada nori padaryti maksimaliai daugiau. Tačiau tam sukludo labai įvairūs faktoriai. Vienu atveju

sutrukdo finansiniai, kitą sykį – žmogiškieji ištekliai. Kartais susidaro nenumatytos aplinkybės. Žmonėms viso to neišaiškinsi, jie nori matyti, kad tai, kas buvo kalbama per rinkimus, būtų ir įgyvendinta.

Kokie nuveikti darbai labiausiai džiugina?

Kai pradėjau dirbti rajono meru, manau, didžiausia problema buvo švietimo įstaigos. Nesandarūs tarybiniai langai, žiemą temperatūra klasėse nukrisdavo iki 10 laipsnių šilumos. Tad pirmiausia su tuometine komanda ir kibome tvarkyti mokyklų ir darželių pastatus. Labai gaila, kad pasikeitus demografinė padėtis ir smarkiai sumažėjus mokinių skaičiui, dalį tų sutvarkytų įstaigų teko uždaryti. Tačiau tada, kai pradėjau vadovauti rajonui, mums pavyko maksimaliai pagerinti švietimo įstaigų pastatus ir sudaryti geras ugdymo sąlygas.

Per tą laiką daug padaryta ir tvarkant infrastruktūrą, nors dar daug ką reikia ir padaryti. Mes turime ypatingą statusą – mes esame kaimiškas ir priemiestinis rajonas. Po rajone išsisklaidžiusios gyvenvietės apsunkina ir labai pabrangina vandens tiekimo, nuotekų surinkimo tinklų įrengimą. Tačiau į priekį esame gerokai pajudėję.

Važiudamas per rajoną neretai pagalvoju: tada čia buvo taip, o dabar jau vaizdas pasikeitęs, arba tas kelias buvo toks, o dabar jau sutvarkytas, tiltas buvo apgriuvęs, o dabar jau paremontuotas. Ir kultūros centrai sutvarkyti. Prieš gerą mėnesį atidarėme atnaujintą Krekenavos kultūros centrą. Dar liko sutvarkyti Raguvos ir Šilagalio kultūros centrus ir visa dvylika centrų jau bus sutvarkyti. O dar trisdešimt šildomų salių, į kurias žmonės gali rinktis, gali organizuoti renginius. Tad nemažai nuveikta ir gerinant kultūros sritį.

Kaip darbas meru pakeitė Jūsų asmeninį gyvenimą?

Toks ilgas darbo meru laikas nėra gerai, nes tiek metų žmogus yra prastas šeimos tėvas, prastas sutuoktinis, nes jis privalo skirti dėmesį visiems kitiems, o ne savo artimiesiems. Kadangi mūsų vaikai jau buvo užaugę, kai pradėjau dirbti meru, didžiausias išbandymas teko žmonai. Baigiant darbą meru jai reikės bent ačiū pasakyti. Tapęs meru labai apvogiau savo šeimą. Tam tikrą ryšį prarandi ir su gimine. Savaitgalius skiri įvairiems renginiams, o ne pabendravimui su giminaičiais. Nori nenori, bet skola akivaizdi.

Žymiai sumažėjo laiko ir saviems pomėgiams. Nors iki pandemijos su žmona ir anūkais mėgdavome pakeliauti, bet tų kelionių buvo mažiau negu norėjome. Dar retsykliais išvažiuodavau į medžioklę, bet pastaruoju metu man svarbi ne medžioklė, o pabuvimas gamtoje, pasigrožėjimas jos įstabumu, įsijautimas į jos gyvenimą.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

ROKIŠKIO RAJONAS „SAVIVALDYBIŲ GEROVĖS INDEKSE 2021“ PAKILO ŠEŠIOMIS VIETOMIS!

Vilniaus politikos analizės instituto kasmetiniame „Savivaldybių gerovės indekse 2021“ Rokiškio rajonui teigiami pokyčiai. Jis pakilo šešiomis vietomis ir dabar užima 49-ąją vietą. Rajono meras Ramūnas Godeliauskas, vicemeras Tadas Barauskas, savivaldybės administracijos direktorius Andrius Burnickas ir jo pavaduotojas Valerijus Rancevas džiaugiasi ne tik aukštesne rajono vieta indekse, bet ir padėtais tvirtais pamatais tolesnei raidai. Rajono vadovai vienbalsiai sutaria: raida būtų spartesnė, jei regionų politika mūsų šalyje nebūtų vystoma tik „popieriuje“. Tą rodo ir indekso rengėjų išvados: sparčiausiai vystosi didžiųjų miestų ir aplink juos esančios savivaldybės.

REGIONO POLITIKA – KAI DAUG KALBAMA, BET MAŽAI DAROMA

Vilniaus politikos analizės institutas, pateikdamas „Savivaldybių gerovės indeksą 2021“, padarė keletą esminių išvadų. Pirmiausia, pandemija nepadarė didelio poveikio savivaldybių rikiuotei. Be to, Vilniaus miestas pagal indekso komponentus gerokai lenkia likusias Lietuvos savivaldybes. Ypač ryškus sostinės atotrūkis pagal ekonominį indekso komponentą. Klaipėdos, Kauno ir Šiaulių miestai kartu su žiedinėmis didmiesčių savivaldybėmis lenkia daugelį šalies savivaldybių. Aukštesnius balus gavusios savivaldybės geografiškai yra netoli didžiųjų miestų, Vilniaus – Klaipėdos magistralės ašies. „Vėluojantys“ regionai išsidėstę šalies šiaurės rytuose ir pietvakariuose pasienyje.

Taigi akivaizdu, kad „dvi Lietuvos“ jau nėra skambūs politikų epitetai. Tai pamažu tampa objektyvia tikrove. Kodėl? Atrodytų, tolygi šalies raida lyg ir būtų siekiama. Nuolatos ir garsiai kalbama apie regionų politiką. O kokia reali situacija? Juolab, kad tyrimas rodo, jog regionų politika, tokia, kokia ji yra dabar, yra neveiksminga.

Rajono vadovai atviri: regionų politika iš skambių žodžių niekaip nevirsta kūnu. Ir didžiųjų miestų, juos supančių žiedinių savivaldybių, bei savivaldybių, esančių arti didžiųjų miestų atotrūkis nuo tolimesnių – didžiulis. Meras R. Godeliauskas atvirai sako: klostosi grėsminga situacija. Ir perspektyva nedžiugina: kokį projektą bepaimtum, ten svarbiausias kriterijus yra savivaldybės dydis.

NENORI ŽAISTI ANTROJOJE LYGOJE

Rokiškio rajono vadovai vieningi – nenorima, kad būtų formuojama antroji, regioninė

Ne dėl indeksų, ne dėl reitingų dirbame, bet tam, kad rajonas tolygiai vystytųsi.

Pamatyti pokyčius ilgalaikėje perspektyvoje užtrunka. Tačiau neabejoju, kad ilgainiui pradėti ir įsibėgėję darbai bei projektai atneš puikių rezultatų, atspindėsiančių ir reitingų lentelėje.

ROKIŠKIS

Rokiškio rajono savivaldybės meras
Ramūnas Godeliauskas

rajonų „lyga“. Kad būtų didieji miestai, aplinkiniai rajonai ir... visi likusieji. Žinoma, ir indekse yra išskirtos didžiųjų miestų savivaldybės bei kaimiškiosios, kurių kontekste mūsų rajonas atrodo ištis nebloginai ir konkurencingai. Tačiau ar didžiosios turi vystytis sau, o kaimiškiosios – sau? Pasak savivaldybės administracijos direktoriaus Andriaus Burnicko, kol kas mūsų šalies raida atitinka bendrąsias Europos Sąjungos tendencijas: greičiau auga ir vystosi lyderės – Vokietija, Prancūzija, o mažosios šalys narės – lėčiau.

Savivaldybės vadovai atvirai sako, kad daugelis projektų, kurie ženkliai pagerintų rajono konkurencingumą, deja, regionų savivaldybėms neprieinami. Nors turėtų būti atvirkščiai: valstybė, norėdama išlyginti didmiesčių ir regionų skirtumus, turėtų daugiau lėšų ir dėmesio skirti būtent pastariesiems. O kaip yra iš tikrųjų?

Meras R. Godeliauskas prasitarė, kad vystomi Darna judėjimo planai. Rajono savivaldybė į juos žvelgė su viltimi, siekdama pagerinti susisiekimą, atnaujinti Rokiškio autobusų parko autobusus. O paaiškėjo, kad... Šiame projekte gali dalyvauti tik didžiosios savivaldybės ir regionų centrai. O mažesniems, atokesniems rajonams, kuriems transporto problema itin aktuali, – galimybės neliko.

Netgi tie trupiniai, kurie iš centrinės valdžios nubyra regionams, dalinami toli gražu ne po lygiai. Panevėžio regionui skirta 170 mln. eurų. Iš jų 29 mln. eurų skirti Panevėžio miestui. O štai dėl likusių pinigų varžysis šešios regiono savivaldybės, įskaitant... Panevėžio miestą.

KO REIKIA RAIDAI?

Siekiant skatinti regionų raidą, vicemero T. Barausko manymu, padarytos esminės klaidos. Vietoj to, kad būtų investuojama į

gyvenimo patogumą, elgiamasi atvirkščiai – viešosios paslaugos tolsta nuo jų gavėjų. Tolsta ir prastėja sveikatos apsaugos paslaugos, tolsta viešojo saugumo paslaugos, liko vos pora bankų skyrių.

Pasak savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas V. Rancevo savivaldybės darbas pastaraisiais metais daugelyje sričių pasikeitė iš esmės. Nebeliko „gaisrų gesinimo“, kitaip sakant, priimti tiksliniai strateginiai sprendimai leido sumažinti netikėtų, greitų sprendimų reikalaujančių problemų. „Imkime kad ir gatvių apšvietimą. Niekas nebesvarsto, kad perdegė kelios lempos ir kuo jas pakeisti. Atnaujinamos ištisos apšvietimo linijos. Gyventojai pastebėjo, kad gatvių žibintai šviečia vienoda spalva. Ir tie pokyčiai ne tik mieste, bet ir atokiose gyvenvietėse. Imta kompleksiskai žiūrėti į miesto apželdinimą, gėlynai atsirado ir seniūnijų centruose, didesnėse gyvenvietėse. Ir puošdami miestą neketiname apsiriboti jau nuveiktais darbais“, – sakė V. Rancevas.

Meras R. Godeliauskas pridūrė, kad ir rajono bendruomenių, organizacijų balsas girdimas, klausama, kokias iniciatyvas jos norėtų vystyti. Pradėtas taikyti dalyvaujamas biudžetas, kai pati visuomenė gali nuspręsti ką ir kur įrengti. „Taigi vien tik indeksų, reitingų nesuabsoliuotiname. Tikimės, kad ilgainiui mūsų pradėti ir įsibėgėję darbai bei projektai atspindės ir juose“, – sakė R. Godeliauskas.

GYVYBINGA EKONOMIKA IR SVEIKA DEMOGRAFIJA

Gyvybingos ekonomikos komponentas apima darbo užmokestį (neto, t. y. jau atskaitčius mokesčius), veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičių, veikiančių ūkio subjektų skaičių, tiesiogines užsienio investicijas vienam gyventojui ir nedarbo lygį. Rokiškis šioje srityje

Tačiau tam tikrų pokyčių į ekonomiką atnešė ir nuotolinis darbas. Jo poveikis regionams dar nėra itin ženklus, bet jau juntamas. Būtent jis,

Su šia situacija koreliuoja dar vienas gerovės indeksu komponentas – sveika demografija. Kaip sako vicemeras T. Barauskas, rajono gyventojų amžiaus mediana yra viena aukščiausių šalyje. Atrodytų, lyg ir visko užtektų: ir laisvų darbo vietų, ir darželių, ir mokyklų, ir kuriamų užimtumo galimybių, ir skatinimo priemonių jauniems specialistams grįžti. Tačiau didžiausias gyventojų „nutekėjimas“ į užsienį ir didžiuosius miestus yra 20–45 m. gyventojų grupėje. Kuri iš esmės ir lemia gyventojų skaičiaus didėjimą rajone. Pernai, atmetus gimusius užsienyje, bet registruotus mūsų rajone, rajone gimė 154 naujagimiai. Tam, kad bent jau ženkliu stabdyti gyventojų skaičiaus mažėjimą, reikia, kad jų per metus gimtų apie 200. „Mes savo jaunimu faktiškai maitiname didžiuosius miestus“, – konstatavo T. Barauskas. Todėl sveikos demografijos srityje

Tad koks gi raktas į sėkmingą rajono raidą? Rajono vadovai pabrėžia, kad gerovės indeksas apima tik dalį kriterijų, pagal kuriuos galima vertinti rajono sėkmes ar nesėkmes. Reitinguose, indeksuose skaičiuojamus statistinius rodiklius galima interpretuoti įvairiai. Tačiau viena aišku, kad regioninės politikos valstybėje iš esmės nėra. Daugelį dalykų, kuriuos turėtų spręsti centrinė valdžia: nuo transporto, iki sveikatos, ekonomikos gavinimo, jaunų šeimų rėmimo, jaunų specialistų pritraukimo ir kitų priemonių, turi spręsti kiekviena savivaldybė. Rajono savivaldybė deda visas įmanomas pastangas, kad rajono žmonių gerovė kiltų. Tačiau ir meras R. Godeliauskas, ir vicemerai T. Barauskas, ir savivaldybės administracijos direktorius A. Burnickas, ir jo pavaduotojas V. Rancevas vieningai teigia: daug geresnių rezultatų būtų pasiekta, jei centrinė valdžia į regionų rajonus investuotų, o ne... viską, kas įmanoma ir neįmanoma, optimizuotų.

21

ĮKVĖPIMO BEIEŠKANT: IŠMANIŲJŲ MIESTŲ VIZIJOS

Nacionalinio architektūros ir urbanistikos konkurso „Išmanusis miestas 8“ kūrybinėse dirbtuvėse, projekte dalyvaujančios savivaldybės, partneriai ir dalyviai aptarė rūpimus klausimus, dalijosi patirtimi ir patarimais drauge formuodami naujas pažangių Lietuvos miestų vizijas.

„Išmanusis miestas“ – tai analogų Lietuvoje neturintis projektas, kuris apjungia savivaldybes bei architektūros, urbanistikos, inžinerijos, kraštovaizdžio architektus profesionalus ir studentus, kurie projekto metu drauge siekia atkurti mažuosius miestus ir padidinti jų konkurencingumą Lietuvos miestų kontekste.

Centrinuose „Vilnius Tech“ rūmuose vykusio renginio metu dalyviai pristatė jau nuveiktus darbus savivaldybėms ir susipažino su „Išmanusis miestas 8“ partnerių siūlomais inovatyviais sprendimais. Buvo analizuojami klausimai, siejami su darniosios plėtros, išmanaus miesto principais, tvarumu ir energetiniu efektyvumu.

Kūrybinėse dirbtuvėse dalyvavo architektų komandos, projekto partnerių atstovai ir Pakruojo, Radviliškio, Raseinių, Utenos, Elektrėnų ir Kėdainių savivaldybių atstovai. Projekte taip pat dalyvauja Anykščių ir Širvintų savivaldybės.

Žurnalo „Structum“ vadovė ir projekto „Išmanusis miestas“ sumanytoja Ignė Dutova renginio pradžioje išsakė mintis apie įtemptą situaciją pasaulyje ir kaip ji veikia kūrėjus.

„Pastebiu, kad su naujais iššūkiais demokratijai, mūsų jaunimo tarpe bunda patriotiškos idėjos ir noras prisidėti prie savo krašto gerovės kūrimo. Linkiu, kad ta meilė savo šaliai išliktų ir pasibaigus vykstančiam karui, o pamokos, kurias šiuo sudėtingu laikotarpiu išmoksime, tikiu, kad mums pravers ateityje“, – sakė I. Dutova.

S. GENTVILAS: MĄSTYKITE GLOBALIAI, VEIKITE LOKALIAI

Renginio pradžioje į susirinkusius vaizdo įrašų kreipėsi projektą globojantis aplinkos ministras Simonas Gentvilas. „Pasaulio miestai yra didieji emisijų centrai, todėl sprendimai dėl klimato kaitos padarinių suvaldymo turi būti miestuose. Jūs kartu su viešuoju sektoriumi turite išrasti sprendimus, kurie mūsų Lietuvos miestus padarytų atspariais klimato kaitai.

Jau dabar matome išskirtines sausras ir liūtis, siaubiančias mūsų miestus. Ateityje tai tik stiprės, todėl sprendimai turi būti bent keli. Turime sukurti miestus, kuriuose būtų patogų gyventi lokaliai, kad visos gyventojams reikalingos funkcijos būtų pasiekiamos greitai ir be automobilių transporto. Keliavimas pėsčiomis ir dviračiais turėtų tapti pagrindine keliavimo mieste priemone.

Turime statyti kitaip, nes statybų metu renkantys statybines medžiagas procese ir

Pasak J. Margaitienės savivaldybėms vizionieriški projektai – galimybė įprastas viešąsias erdves pamatyti naujai.

pastato eksploataavimo cikle išmetama apie 40 proc. visų pasaulio šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų. Jeigu cementas būtų atskira šalis, tai jo tarša būtų trečias didžiausias pasaulio teršėjas po JAV ir Kinijos. Taigi statybose ir medžiagų pasirinkime, renkantys energetinius sprendimus, galime nuveikti labai daug. Lietuva, kuri neturi iškastinio kuro, gali būti ta šalis, kuri galėtų pasauliui pasiūlyti sprendimus. Neturėdami pigesnių arba vietinių iškastinių kuro šaltinių turime sugalvoti sprendimus, kaip ateityje gyvensime be jų.

Linkiu šių kūrybinių dirbtuvių dalyviams į projektus pažvelgti globaliai ir veikti lokaliai. Taip pat – surasti sprendimus, kurie įmanomi ir taikomi vidutinio dydžio Lietuvos miestams, nes būtent juose gyvena didžioji dalis šalies gyventojų ir būtent ten reikia prieinamų sprendimų, kurie būtų įgyvendinami čia ir dabar“, – kalbėjo ministras S. Gentvilas.

M. FUKSAS: KURKITE UŽ ĮPRASTŲ MĄSTYMO RIBŲ

Savo sveikinimą kūrybinių dirbtuvių dalyviams skyrė visame pasaulyje žinomas architektas Massimiliano Fuksas, kuriam pernai buvo suteikta Lietuvos pilietybė. „Siunčiu sveikinimus visiems jums iš mano biuro Romoje. Mano tėvas buvo lietuvis, gimęs Kaune. Būdamas studentu, jis išsikėlė į Italiją ir tapo gydytoju. Turiu labai svarbų ryšį su Lietuva ir dabar esu pilnavertis jos pilietis.

Visuomet stengiuosi dirbti su tvariomis inovacijomis. Išmanaus miesto idėjos. Mes, architektai, turime galvoti, kaip kurti pastatus žmonėms ir tam skirti savo visą energiją. Praktiniuose darbuose architekto darbą

sudaro įvairios disciplinos. Geriausias kelias, kuriuo gali žengti architektas – tai pasitelkti skirtingas disciplinas. Ateities miestų kūrimas yra mūsų darbas ir tikslas. Turime žmonėms užtikrinti aukštesnę gyvenimo kokybę. Kuriant naujus pastatus, reikia akcentuoti jų funkcionalumą ir pritaikymą žmonių poreikiams. Pasistenkite kurti už įprastų mąstymo ribų. Linkiu sėkmės konkurse ir tikiuosi greitai jus pamatyti Lietuvoje!“, – kalbėjo M. Fuksas.

F. LASYS: APIE 90 PROC. ARCHITEKTO DARBO NEPASITEISINA

Architektus inspiravo ir buvusio konkurso „Išmanusis miestas IV“ dalyvis „Architektūros linija“ architektas Faustas Lasys. Jis savo pranešime įžvelgė, kokios savybės kiekvienam architektui yra esminės. „Su šypsena atsimenu dalyvavimą projekte „Išmanusis miestas“ ir nepamirštamus Structum vakarelčius. Žvelgiant iš profesionalios praktikos, šis projektas studentams suteikia galimybę „pasimatuoti“ architekto batus, tenka bendrauti su vietos bendruomene, atliepti jų poreikius. Šie procesai neatsiejama architektų praktikos dalis, smagu kad šis projektas studentams suteikia galimybę dar mokantis tai išbandyti.

Gali pasidaryti liūdna, nes yra sakoma, jog architektui laimėti bent 10 proc. architektūrinių konkursų, yra labai gerai. Tai reiškia, jog apie 90 proc. architekto darbo nepasiteisina. Norėčiau pasakyti, jog nepaisant to, reikia nepamiršti džiaugtis ir mokėti švęsti tiek antrą, tiek trečią ir kitas konkursuose užimtas vietas. Labai svarbu būti patenkintam savo darbu“, – sakė F. Lasys.

Jis taip pat akcentavo, kaip jaunam architektui yra svarbu pasirinkti pirmąją darbovietę, nes ji, anot F. Lasio, nulemia tolimesnę karjerą. „Architektūros linija“ komandos narys dar pabrėžė komandinio darbo svarbą ir atskirų komandos narių gebėjimus siekiant geriausio rezultato.

R. KLIUKAS: LIETUVA TURI STIPRIĄ ARCHITEKTŲ BENDRUOMENĘ

Susirinkusius sveikines „Vilnius Tech“ universiteto rektorius prof. dr. Romualdas Kliukas pasidžiaugė, jog renginyje išvydo daug buvusių studentų ir išsakė mintis apie Lietuvos architektų bendruomenę. „Smagu matyti tiek daug į savo buvusią alma mater susirinkusių architektų. Lietuvoje turime labai stiprią architektų bendruomenę ir turime ją didžiulius. Mūsų architektai ne vien stato pavienius namus, jie renovuoja, atstato atskirus kompleksus, rūpinasi bendra tvarka ir grožiu miestuose“, – sakė R. Kliukas.

J. MARGAITIENĖ: ARCHITEKTŲ VIZIJOS VERTOS DĖMESIO

Radviliškio komandai, kurioje dalyvavo Savivaldybės administracijos direktorė Jolanta Margaitienė, Architektūros ir statybos skyriaus vedėjas Artūras Valuckas, jo pavaduotojas Andrius Abromavičius, Radviliškio miesto seniūno pavaduotoja Vigilija Dževečkienė, buvo pristatytos dvi būsimų architektų vizijos: Eibariškių parko viešosios erdvės pritaikymas visuomenės poreikiams (riedučių ir riedlenčių parko ir gamtos mokslo laboratorijos parke įkūrimas) ir pėsčiųjų tilto per V. Landsbergio-Žemkalnio gatvę projektas.

Pasak J. Margaitienės, būsimų architektų vizijos įdomios ir vertos dėmesio, bet ne visos įgyvendinamos čia ir dabar. „Platūs užmojai būsimiesiems architektams – gerai, tai jiems erdvė tobulėjimui, o savivaldybėms tokie vizionieriški projektai – galimybė įprastas viešąsias erdves pamatyti naujai, įžvelgti jų potencialą ir, galbūt, įgyvendinti vieną ar kitą idėją“, – sakė ji.

D. KAMINSKAS: ATEITYJE KIEKVIENAS MIESTAS TURĖS SAVO UNIKALŲ TIKSLĄ

Pasak Išmaniojo miesto komisijos nario Tauragės rajono mero Dovydo Kaminsko: „Išmanusis miestas ilgą laiką reiškė didmiestį, kuriame technologijos naudojamos efektyviau valdyti miesto infrastruktūrą. Šiandien bet kuris miestas gali tapti išmanus, neatsižvelgiant į jo dydį, jei keliama iššūkių susiję su darnios, sveikos ir patogios aplinkos kūrimu. Ateityje kiekvienas išmanus miestas turės savo unikalų tikslą. Vieni jų orientuosis į inovacijas, kiti – į infrastruktūrą ar efektyvumą, tačiau besivystančios interneto ir debesų technologijos suteiks prasmingą galimybę geriau aptarnauti gyventojus, kartu įgyvendinant globalius darnumo principus.“

Prie projekto „Išmanusis miestas 8“ įgyvendinimo prisidės ir žurnalo „Structum“ partneriai. Nugalėtojai bus paskelbti 2022 m. birželį.

Parengta pagal leivos Šimoliūnienės ir savivaldybių inf.

O KAS DAUGIAU, JEI NE SENIŪNAS?

Rolandas BRUŽAS

Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos prezidentas

Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacija (LSSA) aktyviai stengiasi dalyvauti dėl vietos savivaldos įstatymo pakeitimų, valstybės tarnybos įstatymo tobulinimo. Aktyviai dalyvauja socialinės apsaugos ir darbo, užimtumo programų tobulinimo sprendimuose.

Tik neaišku, dėl kokių priežasčių arčiausiai žmogaus esanti valdžios grandis – seniūnijos – labai dažnai centrinės valdžios būna pamirštos. Seniūnas betarpiškai bendrauja su seniūnijos teritorijoje gyvenančiais piliečiais ir veikiančiomis institucijomis, todėl geriausiai žino problemas. Per Seniūnų asociacijos 20-ies gyvavimo metų laikotarpį daug problemų spręsta bendrai, nemažai asociacijos narių pasiūlymų sudėta į įvairius teisės aktus. Nepaisant LSSA pastangų ir siūlymų dėl teikiamų paslaugų artinimo prie bendruomenių, dėl gyvenamųjų vietovių narių įtraukimo viešųjų paslaugų teikimo prieinamumui ir kokybės gerinimui, decentralizavimui ir galimybei patiems gyventojams spręsti daugelį klausimų, pasitaiko atvejų, kai susiduriame su biurokratija ir sudėtingais centrinės valdžios sprendimais, nepasitikėjimu žemiausia savivaldos grandimi – seniūnija. Aš labai tikiu mažųjų administracinių vienetų – seniūnijų – galimybėmis operatyviausiai priimti sprendimus ir juos vykdyti. Jos gali geriau įsiklausyti į vietos gyventojų problemas ir minimaliaisiais kaštais spręsti iškylančius klausimus, tačiau labai svarbu, kad seniūnijos turėtų

bent minimalias finansines galimybes ir aiškią vietos gyventojų viziją.

Ne visur vienodai klostosi ir seniūnijų santykiai su savivaldybių administracija. Turime puikių pavyzdžių, kai savivaldybė per seniūnijas ir jose dirbančius specialistus sprendžia ūkines problemas. Tačiau matome ir kitokį supratimą, kai savivaldybių administracijos, ignoruodamos vietos savivaldos įstatymą, seniūnais visiškai nepasitiki. Nepaisant augančių kaštų, norima centralizuoti teikiamas paslaugas.

Pastaruoju metu padidėjo ir seniūnų kaita. Tai lemia valstybės tarnybos įstatymo nuostatos, seniūnų darbo apmokėjimo, tarnybinio vertinimo, išaugusių reikalavimų, atsakomybės, suvaržytos veiklos aprėptis. Taip pat ne paskutinėje vietoje yra kartų kaita. Per metus ne mažiau kaip 20 seniūnų palieka tarnybą dėl amžiaus cenzos. Žinoma, ateina nauji, jauni kolegos. LSSA valdyba ir asociacijos direktorė Laima Tučienė visada stengiasi padėti ir patarti jauniems kolegoms, pradėjusiems dirbti.

Pastaruoju metu, LSSA turimais duomenimis, vidutinis seniūnų amžius – 46-eri metai. Noriu pasidžiaugti, kad seniūnai yra atsakingi, pareigingi, gerai išmanantys savo nelengvą darbą. Daugeliu atveju žmogui reikia patarti, padėti, išklausti, o neretai ir pagosti. Seniūnas turi būti ir geras ūkininkas: vietinės reikšmės kelių priežiūra, viešosios erdvės, šaligatviai, pėsčiųjų takai, gatvių apšvietimas, kapinių priežiūra ir leidimų

laidoti išdavimas, gyvenamosios vietos deklaravimas, socialinis darbas, užimtumo didinimo ir rėmimo programų įgyvendinimas, sporto ir kultūros renginių, švenčių organizavimas, pagalba bendruomenėms. Vietos savivaldos įstatyme apibrėžtos seniūnijos ir seniūno funkcijos, tačiau seniūnai turi daug daugiau įpareigojimų ir administracijos pavedimų.

Seniūno pareigos atrodo vyriškas darbas. Seniūnui tenka spręsti daug ūkinių problemų, gesinti konfliktus, gebėti bendrauti su įvairiais žmonėmis, kurių lūkesčiai dažniausiai būna didesni nei seniūnijos galimybės, tačiau į šį barą ateina vis daugiau moterų ir šiuo metu seniūnijose dirba beveik vienodai moterų ir vyrų.

Ne visos gyvenimiškos situacijos būna reglamentuotos teisės aktais, o seniūnui dažnu atveju reikia rasti sprendimą. Todėl visada, lankydamasis seniūnijose, džiaugiuosi kolegų sėkmingais darbais.

ABIPUSĖ BENDRADARBIAVIMO NAUDA

Anykščių rajono savivaldybės vadovų susitikimas su Mykolo Romerio universiteto rektore dr. Inga Žilėnienė (kairėje).

„Šių metų rajono biudžete esame numatę lėšų pedagogų perkvalifikavimui ir, jei universitetas pasiūlys tinkamų programų, mielai jomis naudosisimės. Galvojame ir apie stipendijų skyrimą rajono jaunuoliams, studijuojantiems rajonui svarbias specialybes“, – planais pasidalija meras.

Šiuo metu universitetas siūlo Socialinių mokslų srities Edukologijos, Komunikacijos ir informacijos, Psichologijos, Sociologijos, Teisės, Vadybos, ekonomikos, politikos, Humanitarinių mokslų programas, kurias studijuoja per 6000 studentų.

Europos Komisijos finansuoto „Erasmus+“ projekto „Socialinių inovacijų kultūros kūrimas aukštajame moksle“ (angl. Building the Culture of Social Innovation in Higher Education) tyrimo rezultatai parodė, kad Mykolas Romeris universitetas užima lyderio pozicijas kuriant, įgyvendinant ir palaikant socialines inovacijas Centrinėje ir Rytų Europoje. Šiuo metu MRU studijuoja 59 šalių studentai.

„Galvojame apie trišalę bendradarbiavimo sutartį, kurią pasirašytų Mykolas Romeris universitetas, savivaldybė ir mūsų gimnazija“, – po kovo 17 dieną įvykusio Anykščių rajono savivaldybės vadovų susitikimo su Mykolo Romerio universiteto (MRU) rektore dr. Inga Žilėnienė planais dalijasi rajono meras Sigutis Obelevičius ir priduria, kad savivaldybės administracijos direktorė Ligita Kuliešaitė, kaip ir gana nemaža dalis kitų savivaldybių vadovų, yra baigusi būtent šį universitetą.

Pasak mero, universiteto bendradarbiavimas su savivaldybėmis neoficialiai vyksta jau netrumpą laiką. Universitetas globoja bendruomenes ir jau keturioliktą kartą rengia respublikinį konkursą „Bendruomenė – Švyturys – kelias į sėkmę“. Ir šiemet, balandžio 28 dieną, Mykolas Romeris universitete vyks bendruomenių atstovams skirta konferencija, bus pagerbtos konkurso laureatės. „Anykščių rajono bendruomenės taip pat dalyvauja šiame konkurse ir ne sykį yra tapusios nugalėtojomis, – pasidžiaugia meras, susitikimo pradžioje pasidžiaugęs bendruomeniniu judėjimu ir veikiančiomis stipriomis rajono bendruomenėmis. – Su Anykščiais siejasi ir šio konkurso iniciatorius, Mykolas Romeris universiteto lektorius dr. Saulius Nefas,

Be to, dvi Anykščių rajono savivaldybės įstaigos – Anykščių socialinės globos namai ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras – jau yra pasirašiusios su universitetu bendradarbiavimo sutartį. Vadovaujantis jomis, tarp šių įstaigų ir universiteto vystomas aktyvus bendradarbiavimas organizuojant studentų praktikas, inicijuojami bendri projektai, atsižvelgiant į savivaldybės poreikius formuojamos baigiamųjų darbų ir disertacijų temos bei tyrimų kryptys. Tad šio vizito metu MRU ir savivaldybės vadovai aptarė galimybes bendradarbiavimui praplėsti. Kaip pabrėžė universiteto rektorė, lankydamiesi savivaldybėje universiteto atstovai aiškinasi, kuo ši specialistų kalvė gali būti naudinga konkrečiai savivaldybei, nes kiekvienos jos poreikiai skirtingi.

Kaip susitikime teigė rajono meras Sigutis Obelevičius, Anykščių rajone ryškėjanti problema – ugdymo įstaigų vadovų trūkumas, o esamiesiems reikėtų gilesnių psichologijos ir vadybos žinių. Savivaldybėje kai kurių specialybių studentai galėtų atlikti praktiką ir išsiugdyti darbui reikalingų įgūdžių. Papildydama merą savivaldybės administracijos direktorė Ligita Kuliešaitė teigė, kad savivaldybei svarbus ir esamų specialistų kvalifikacijos kėlimas.

MRU rektorė dr. Inga Žilėnienė pažymėjo, kad universiteto lankstus požiūris į studijas gali padėti išspręsti daugelį savivaldybei kylančių problemų. Universitetas siūlo labai įvairias studijų kryptis: apskaita, edukologija, ekonomika, filologija, finansai, informatika, komunikacija, pedagogika, politikos mokslai, psichologija, socialinis darbas, teisė, turizmas ir poilsis, vadyba, verslas, vertimas, viešasis administravimas, visuomenės saugumas, žmonių išteklių vadyba.

Universitetas pirmasis Lietuvoje pradėjo įgyvendinti jungtines studijų programas su Prancūzijos, Austrijos ir Suomijos užsienio universitetais, stipriai išplėtojo mokslo partnerystę su Pietų Korėjos ir kitais Azijos regiono universitetais.

„Anykščiai yra nuolat augantis miestas, atsiranda įvairių specialistų poreikis, todėl labai svarbus miesto ir universitetų bendradarbiavimas. Tikiuosi, kad savivaldybės ir universiteto bendradarbiavimo sutartis bus pasirašyta ir užsimegs partnerystė įvairiose srityse“, – teigia Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius.

Vizito Anykščiuose metu MRU atstovai ir kartu su projekto „Gyvenimo startuolio turas po Lietuvos mokyklas“ komanda lankėsi Anykščių Jono Biliūno gimnazijoje. Moksleiviai turėjo galimybę išlausyti MRU Priėmimo ir rinkodaros skyriaus vadovo Sauliaus Bugailiško paskaitą „5 ateities kūrimo žingsniai“, kurios metu jis pristatė ne tik studijų programas, bet ir pasidalijo praktiniais patarimais apie tai, kaip pasiruošti turiningam studentiškam gyvenimui. „Tokie susitikimai yra labai svarbūs abiturientams, galvojantiems apie studijas aukštojoje mokykloje. Šiemet tokie susitikimai itin svarbūs, nes LITEXPO parodų ir kongresų rūmuose surengtoje parodoje, skirtoje karjerai ir studijoms, nedalyvavo nė vienas universitetas. Be to, labai svarbus tiesioginis kontaktas, – įspūdiškai dalijasi Anykščių Jono Biliūno gimnazijos direktorė Regina Drūsienė. – Per susitikimą aptarėme ir bendradarbiavimo galimybes. Mes šioje srityje jau turime patirties. Daugelį metų bendradarbiaujame su „Vilnius Tech“ universitetu, o bendradarbiavimas su Mykolas Romeris universitetu, manau, ženkliai praplėstų gimnazistų pasirinkimo galimybes. Viskas, kas daroma mūsų moksleivių gerovei, yra puiku.“

APIE ANYKŠČIŲ RAJONO ŠVIETIMĄ

2021–2022 mokslo metais vidutinis bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų amžiaus vidurkis – 53 m.

Bendrojo ugdymo mokyklose dirba 44 (19 proc.) mokytojai vyresni nei 61 m.

2021 m. 72,4 procento mokytojų turėjo tik dalį krūvio.

2020 m. šis rodiklis buvo 76,92 proc. Pokytis per metus – 4,52 proc.

Pareigybės dalis, tenkanti vienam mokytojui 2021 m. buvo 0,83 (2020 m. – 0,78).

Bendrojo ugdymo programos mokinių skaičius 2022 m. – 1898, 2017 m. buvo 2287 mokiniai.

KO SIEKIAMA PROFESINIO RENGIMO MOKYKLŲ PERTVARKA

Vytis KAUNAS

Vienas dažniausiai potencialių investuotojų užduodamas klausimas savivaldybėms, ar nekils problemų apsirūpinant kvalifikuotais specialistais, deja, juos rengiančios profesinio mokymo mokyklos ne visada tą poreikį patenkina. Neatsitiktinai, profesinio mokymo pertvarka numatyta ir šios Vyriausybės programoje.

„Profesinio mokymo pertvarka reikalinga. Tik žiūrint kokia, nes dabar yra ir gerų dalykų, tinkamai realizuojamų programų, kokybiškai veikiančių mokyklų, bet yra ir problemų ir su programomis, ir su mokymo įstaigų materialine baze, ir su specialistų rengimo kokybe. Tad labai svarbu, kad pertvarkydami neišardytume esamo tinklo, o jį patobulintume taip, kad jis atitiktų ne tik dabarties, bet ir ateities poreikius, – pabrėžia Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininko pavaduotoja prof. habil. dr. Vilija Targamadzė. – Tačiau kovo 31 dieną Švietimo mokslo ir sporto ministerijos pateiktas profesinio mokymo tinklo pertvarkos planas kelia daug nerimo, ar ta pertvarka bus tikrai efektyvi, ar tik siekiama įsisavinti jai numatytą daugiau kaip 100 mln. eurų sumą. Juo labiau, kad stengiamasi kaip galima greičiau šį planą patvirtinti. Pasiūlymams teikti buvo palikta tik savaitė. Tiesa, Švietimo ir mokslo komiteto prašymu terminas buvo pratęstas.

Pasak Seimo narės, planas paruoštas labai skubotai, be didesnių diskusijų su profesinių mokymo įstaigų bendruomenėmis, socialiniais partneriais, neįvertinant regionų ir savivaldybių poreikių.

„Taip ir neaišku, kokiais kriterijais vadovaujantis siūlomas vienu profesinio mokymo įstaigų prijungimas prie kitų, kitų – sujungimas. Pavyzdžiui, visiškai neaišku, kodėl prie Visagino technologijų ir verslo profesinio mokymo centro yra jungiamas Utenos regioninis profesinio mokymo centras. Toks jungimas nėra logiškas pagal mokymo programas. Viename centre yra vieni, kitame – kiti akcentai. Tokių logiškai nepagrįstų jungimų Panevėžio, Klaipėdos regionuose. Ne vienu atveju turinti geresnius rezultatus ir stipresnę bazę jungiama prie silpnesnės, – mintimis dalijasi Seimo narė. – Jei šių įstaigų steigėja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija nori sumažinti programų skaičių, tai ji gali padaryti ir be tinklo pertvarkos.“

Seimo narė pažymi, kad rengiantis profesinio ugdymo įstaigų pertvarkai būtina išlaikyti ir naudoti analizę, reikalingas rizikos įvertinimas, pertvarkos kriterijų išgryninimas, rodiklių, kurių siekiama, nustatymas. „Turime įvertinti ir ateities specialybių poreikį. Galbūt šiandien tų specialistų poreikio nėra, bet jų prisireiks po kelerių metų. Vis stipriau įsitvirtinantis dirbtinis intelektas ir sparčiais tempais artė-

Prof. habil. dr. Vilija Targamadzė: „Labai svarbu, kad pertvarkydami neišardytume esamo tinklo, o jį patobulintume taip, kad jis atitiktų ne tik dabarties, bet ir ateities poreikius.“

jančios permainos reikalauja, kad tam būtume pasiruošę, – teigia Vilija Targamadzė. – Turime įvertinti ir karo Ukrainoje pasekmes. Į Lietuvą atvyksta karo pabėgėliai, mes nežinome, jie liks ar pasibaigus karui grįš į Ukrainą. Jei liks, koks jų išsilavinimas, kokios jų specialybės, pasirengimas darbo rinkai. Kaip matyti iš pateikto plano, jis darytas be didesnių analizų ir prognozių, fotografuojant esamą situaciją. Iš tokio skubos darbo gerų rezultatų negalime tikėtis. Labai tikiuosi, kad sprendžiant profesinio mokymo įstaigų pertvarkos klausimą aktyviau įsitrauks savivaldybės ir regioninės plėtros tarybos, numatančios savo regiono vystymosi kryptis. Viliuosi, kad ir reformatoriai pasimokys tinklo pertvarkos projektavimo pagrindų ir kultūros.“

JAUNIEJI VISAGINO DAILININKAI KARIKATŪRŲ PARODOJE

Balandžio 1-ą dieną Vilniaus dailininkų sąjungos parodų erdvėje buvo atidaryta tradicinė 54-oji karikatūrų paroda, šįkart – skirta Europos jaunimo metams. Europe Direct Visaginas kartu su tradicinės Balandžio 1-osios parodų entuziastais ir kuratoriais, dailininkais – Jonu Varnu ir Jonu Lenkučiu, pakvietė menininkus kūrybiškai pažvelgti į jaunimo problemas, jų išgyvenimus, identitetą, kartų skirtumus, pilietinį

aktyvumą. Taip gimė vizualinė karikatūrų paroda „Kartoms kartu – nekartu“, kuri taip pat sugulė į katalogą. 135 darbus pateikė 33 Lietuvos dailininkai, tarp kurių ir jaunieji Visagino menininkai – Viktorija Abramovič ir Vladimir Ionov. Į parodos atidarymą atvyko ir grupė jaunimo iš Visagino „Atgimimo“ gimnazijos, kurią lydėjo mokytoja Eleonora Dutkevičienė ir „Art rezidencijos „Taškas“ lyderis, Visagino jaunimo ambasadorius

Aleksas Urazovas su aktyviais jaunaisiais menininkais.

Apie jaunimo vaidmenį ateities Europoje ir parodos aktualumą pandemijos ir karo Ukrainoje kontekste kalbėjo Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkė Eglė Ganda Bogdanienė, Europos Komisijos Atstovybės Lietuvoje komunikacijos vadovė Eglė Striungytė, Seimo narys Algirdas Sysas.

„Šiandien mes patiriame daug streso. Ar galima juoktis? Tikrai taip. Humoras reikalingas, kaip oras, kaip vanduo, kaip pozityvus jausmas. Humoro dėka mes jaunėjame, gebame pastebėti ir šviesesnę reiškinį ar problemų pusę, išreikšti nepatogias ir gydyti skausmingas temas“, – kalbėjo parodos organizatorė, Europe Direct Visaginas vadovė Indrė Gruodienė.

Dar 2021 m. Europe Direct Visaginas kartu su karikatūristais organizavo Balandžio 1-osios parodą „Žaliu kursu smagiai galui“, kurios atidarymas vyko Visagine. Paroda „Kartoms kartu – nekartu“ į Visaginą atvyks šių metų lapkričio mėnesį.

Visagino savivaldybės inf.